

KÄÄNNÖS

CARTAGENAN BIOTURVALLISUUSPÖYTÄKIRJAAN LIITTYVÄ NAGOYA-KUALA LUMPURIN LISÄPÖYTÄKIRJA KORJAAMISVASTUUSTA

TÄMÄN LISÄPÖYTÄKIRJAN OSAPUOLET, jotka

OVAT biologista monimuotoisuutta koskevaan yleissopimukseen liittyvän Cartagenan bioturvallisuuspöytäkirjan, jäljempänä 'pöytäkirja', osapuolia,

OTTAVAT HUOMIOON ympäristöä ja kehitystä koskevan Rion julistuksen 13 periaatteen,

VAHVISTAVAT UUELLEEN ennalta varautumisen lähestymistavan, joka sisältyy ympäristöä ja kehitystä koskevan Rion julistuksen 15. periaatteeseen,

TUNNUSTAVAT tarpeen toteuttaa vahingon aiheutuessa tai vahingon ollessa riittävän todennäköinen asianmukaisia torjuntatoimia pöytäkirjan mukaisesti,

PALAUTTAVAT MIELIIN pöytäkirjan 27 artiklan,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla**Tavoite**

Tämän lisäpöytäkirjan tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestävää käyttöä, ottaen huomioon myös ihmisten terveydelle aiheutuvat riskit, laatimalla eläviin muunnettuihin organismeihin liittyvää korjaamisvastuuta koskevat säännöt ja menettelyt.

2 artikla**Määritelmät**

1. Tähän lisäpöytäkirjaan sovelletaan biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen, jäljempänä 'yleissopimus', 2 artiklassa ja pöytäkirjan 3 artiklassa vahvistettuja määritelmiä.

2. Lisäksi tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan

a) 'pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivalla osapuolten konferenssilla' pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivaa yleissopimuksen osapuolten konferenssia;

b) 'vahingolla' luonnon monimuotoisuuden suojelulle ja kestäväälle käytölle aiheutuvaa haitallista vaikutusta, ottaen huomioon myös ihmisten terveydelle aiheutuvat riskit, joka

i) voidaan mitata tai muutoin havaita ottaen huomioon käytettävissä oleva ja toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä tieteellisesti vahvistettu perustila, jossa otetaan huomioon muu ihmisen aiheuttama ja luonnollinen vaihtelu, ja joka

ii) on jäljempänä 3 kappaleessa säädetyllä tavalla merkittävä;

c) 'toiminnanharjoittajalla', ketä tahansa henkilöä, jonka välittömässä tai välillisessä hallinnassa elävä muunnettu organismi

on, mikä voi tilanteesta ja kansallisen lainsäädännön määräyksistä johtuen tarkoittaa muun muassa luvanhaltijaa, elävän muunnetun organismin markkinoille saattajaa, kehittäjää, tuottajaa, ilmoittajaa, viejää, tuojaa, rahdinkuljettajaa tai toimittajaa;

d) 'torjuntatoimilla' kohtuullisia toimia, joilla

i) ehkäistään, minimoidaan, rajataan, vähennetään tai muulla tavoin vältetään vahinkoja tarpeen mukaan;

ii) palautetaan luonnon monimuotoisuus seuraavassa järjestyksessä suoritettavilla toimilla:

a. luonnon monimuotoisuuden ennallistaminen vahinkoa ennen vallinneeseen tilaan tai sitä lähinnä vastaavaan tilaan, ja mikäli se ei toimivaltaisen viranomaisen mukaan ole mahdollista,

b. luonnon monimuotoisuuden ennallistaminen muun muassa korvaamalla sen häviäminen muilla luonnon monimuotoisuuden osilla samaa tai muuta käyttötarkoitusta varten samassa tai tarvittaessa vaihtoehtoisessa paikassa.

3. "Merkittävä" haitallinen vaikutus määritetään muun muassa seuraavien tekijöiden perusteella:

a) pitkäaikainen tai pysyvä muutos, jonka ei katsota korjaantuvan luonnollisen palautumisen myötä kohtuullisessa ajassa,

b) luonnon monimuotoisuuden osiin haitallisesti vaikuttavien laadullisten tai määrällisten muutosten laajuus,

c) luonnon monimuotoisuuden osien heikentynyt kyky tuottaa hyödykkeitä ja palveluita,

d) pöytäkirjassa tarkoitettujen ihmisten terveydelle aiheutuvien kielteisten vaikutusten laajuus.

3 artikla

Sovellettamisala

1. Tätä lisäpöytäkirjaa sovelletaan elävien muunnettujen organismien valtion rajat ylittävistä siirroista aiheutuviin vahinkoihin. Elävillä muunnetuilla organismeilla tarkoitetaan organismeja, jotka on

- a) tarkoitettu käytettäväksi suoraan elintarvikkeena tai rehuna, tai jalostuksessa;
- b) tarkoitettu suljettuun käyttöön;
- c) tarkoitettu saatettavaksi tarkoituksellisesti ympäristöön.

2. Tätä lisäpöytäkirjaa sovelletaan tarkoituksellisten valtioiden rajat ylittävien siirtojen osalta sellaisiin vahinkoihin, jotka ovat aiheutuneet edellä 1 kappaleessa tarkoitettujen elävien muunnettujen organismien sallitusta käytöstä.

3. Tätä lisäpöytäkirjaa sovelletaan myös vahinkoihin, jotka ovat aiheutuneet pöytäkirjan 17 artiklassa tarkoitetuista tahattomista valtioiden rajat ylittävistä siirroista sekä pöytäkirjan 25 artiklassa tarkoitetuista laittomista valtioiden rajat ylittävistä siirroista.

4. Tätä lisäpöytäkirjaa sovelletaan vahinkoihin, jotka ovat aiheutuneet elävien muunnettujen organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista, jotka ovat käynnistyneet tämän lisäpöytäkirjan tultua voimaan sen osapuolen osalta, jonka lainkäyttöalueelle valtioiden rajat ylittävä siirto on tapahtunut.

5. Tätä lisäpöytäkirjaa sovelletaan vahinkoihin, jotka ovat tapahtuneet osapuolten kansalliseen lainkäyttövaltaan kuuluvilla alueilla.

6. Osapuolet voivat soveltaa kansallisessa lainsäädännössään vahvistettuja perusteita vahinkoihin, jotka tapahtuvat niiden kansalliseen lainkäyttövaltaan kuuluvilla alueilla.

7. Tämän lisäpöytäkirjan täytäntöönpanemiseksi annettua kansallista lainsäädäntöä on sovellettava myös vahinkoihin, jotka aiheutuvat muiden kuin osapuolten toteuttamista elävien muunnettujen organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista.

4 artikla

Syy-yhteys

Vahingon ja kyseessä olevan elävän muunnetun organismin välille on osoitettava syy-yhteys kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

5 artikla

Torjuntatoimet

1. Osapuolten on vahingon sattuessa vaadittava asianomaista toiminnanharjoittajaa tai asianomaisia toiminnanharjoittajia, mahdollisten toimivaltaisen viranomaisen vaatimusten mukaisesti:

- a) ilmoittamaan vahingosta välittömästi toimivaltaiselle viranomaiselle;

b) arvioimaan vahinko; ja

c) toteuttamaan asianmukaiset torjuntatoimet.

2. Toimivaltaisen viranomaisen on

- a) yksilöitävä vahingon aiheuttanut toiminnanharjoittaja;
- b) arvioitava vahinko; ja
- c) määritettävä, mitkä torjuntatoimet toiminnanharjoittajan olisi toteutettava.

3. Jos asiaan kuuluvat tiedot, mukaan lukien käytettävissä olevat tieteelliset tiedot tai bioturvallisuuden tiedonvälitysjärjestelmästä saatavat tiedot, osoittavat, että vahingon tapahtuminen on riittävässä määrin todennäköistä, ellei torjuntatoimenpiteitä toteuteta ajoissa, toiminnanharjoittajalta on edellytettävä asianmukaisten torjuntatoimien toteuttamista kyseisen vahingon välttämiseksi.

4. Toimivaltainen viranomainen voi toteuttaa asianmukaisia torjuntatoimia erityisesti silloin, kun toiminnanharjoittaja on laiminlyönyt niiden toteuttamisen.

5. Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus periä toiminnanharjoittajalta vahingon arvioinnista ja vahinkoon liittyvien asianmukaisten torjuntatoimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuvat ja siihen liitännäiset kustannukset. Osapuolet voivat kansallisessa lainsäädännössään säätää tilanteista, joissa toiminnanharjoittajalta ei ole välttämätöntä periä maksuja ja kustannuksia.

6. Toimivaltaisen viranomaisen olisi perusteltava päätökset, joilla toiminnanharjoittaja veloitetaan toteuttamaan torjuntatoimenpiteitä. Toiminnanharjoittajalle olisi ilmoitettava tällaisista päätöksistä. Kansallisessa lainsäädännössä on säädettävä oikeussuojakeinoista, mukaan lukien mahdollisuus saattaa päätös hallintoviranomaisen tai tuomioistuimen uudelleen tutkittavaksi. Toimivaltaisen viranomaisen on kansallisen lainsäädännön mukaisesti ilmoitettava toiminnanharjoittajalle myös käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista. Tällaisiin oikeussuojakeinoihin turvautuminen ei estä toimivaltaista viranomaista toteuttamasta torjuntatoimenpiteitä asianmukaisissa tilanteissa, ellei kansallisessa lainsäädännössä muuta säädetä.

7. Tätä artiklaa täytäntöön pantaessa ja niiden erityisten torjuntatoimenpiteiden yksilöimiseksi, joita toimivaltaisten viranomaisten on edellytettävä tai toteutettava, osapuolet voivat tarvittaessa arvioida, sisältyykö torjuntatoimenpiteitä jo niiden siviilioikeudellista vastuuta koskevaan kansalliseen lainsäädäntöön.

8. Torjuntatoimenpiteet on pantava täytäntöön kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

6 artikla

Poikkeukset

1. Osapuolet voivat kansallisessa lainsäädännössään säätää seuraavista poikkeuksista:

- a) ylivoimainen este tai force majeure –tilanne; ja

b) sotatoimi tai kansalaislevottomuus.

2. Osapuolet voivat kansallisessa lainsäädännössään säätää muista tarpeellisiksi katsomistaan poikkeuksista tai lievennyksistä.

7 artikla

Määräajat

Osapuolet voivat kansallisessa lainsäädännössään säätää:

- a) suhteellisista ja/tai ehdottomista määräajoista, mukaan lukien torjuntatoimiin liittyvien toimenpiteiden määräajat; ja
- b) sovellettavan määräajan alkamisajankohdasta.

8 artikla

Maksujen enimmäismäärät

Osapuolet voivat kansallisessa lainsäädännössään säätää torjuntatoimenpiteisiin liittyvien korvattavien kustannusten ja maksujen rahamääräisistä rajoista.

9 artikla

Takautumisoikeus

Tällä lisäpöytäkirjalla ei rajoiteta toiminnanharjoittajan takautumisoikeutta toista henkilöä kohtaan eikä oikeutta saada toiselta henkilöltä korvausta.

10 artikla

Rahavakuus

1. Osapuolet säilyttävät oikeuden säätää kansallisessa lainsäädännössään rahavakuudesta.

2. Osapuolten on käytettävä 1 kappaleessa tarkoitettua oikeutta kansainväliseen oikeuteen perustuvien oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti ottaen huomioon pöytäkirjan johdanto-osan kolme viimeistä kappaletta.

3. Lisäpöytäkirjan voimaantulon jälkeen järjestettävän ensimmäisen pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin on kehotettava sihteeristöä laatimaan kattava tutkimus, jossa käsitellään muun muassa seuraavia asioita:

- a) rahavakuusmekanismeja koskevat yksityiskohtaiset säännöt;
- b) arvio tällaisten mekanismien ympäristöllisistä, taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista erityisesti kehitysmaissa; ja
- c) asianmukaisten rahavakuuksia tarjoavien elinten yksilöinti.

11 artikla

Valtioiden vastuu kansainvälisen oikeuden vastaisista teoista

Tämä lisäpöytäkirja ei vaikuta niihin yleisen kansainvälisen oikeuden mukaisiin valtioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jotka koskevat valtioiden vastuuta kansainvälisen oikeuden vastaisista teoista.

12 artikla

Täytäntöönpano ja suhde siviilioikeudelliseen vastuuseen

1. Osapuolten on kansallisessa lainsäädännössään säädettävä vahinkoihin liittyvistä säännöistä ja menettelyistä. Tämän velvoitteen täytäntöönpanemiseksi osapuolten on säädettävä torjuntatoimenpiteistä tämän lisäpöytäkirjan mukaisesti, ja ne voivat tarvittaessa:

- a) soveltaa voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöään, mukaan lukien soveltuvin osin siviilioikeudellista vastuuta koskevat yleiset säännöt ja menettelyt;
- b) soveltaa tai kehittää erityisesti tätä tarkoitusta varten siviilioikeudellista vastuuta koskevia sääntöjä ja menettelyjä; tai
- c) soveltaa tai kehittää yhdistelmää edellä mainituista.

2. Jotta osapuolet säätäisivät kansallisessa lainsäädännössään riittävästä säännöistä ja menettelyistä 2 artiklan 2 kappaleen b alakohdassa tarkoitettuihin vahinkoihin liittyvien aineellisten tai henkilökohtaisten vahinkojen siviilioikeudellisesta korvausvastuusta, osapuolten on:

- a) sovellettava edelleen voimassa olevaa yleistä siviilioikeudellista vastuuta koskevaa lainsäädäntöään;
- b) laadittava ja sovellettava erityisesti tähän tarkoitukseen liittyvää siviilioikeudellista lainsäädäntöä; tai
- c) kehitettävä ja sovellettava yhdistelmää edellä mainituista tai jatkettava sen soveltamista.

3. Edellä 1 ja 2 kappaleen b ja c alakohdassa tarkoitettua siviilioikeudellista vastuuta koskevaa lainsäädäntöä laatiessaan osapuolien on tarpeen mukaan käsiteltävä muun muassa seuraavia asioita:

- a) vahingot;
- b) vastuun edellytykset, mukaan luettuina ankara vastuu ja tuotantukseen perustuva vastuu;
- c) tarvittaessa vastuun kanavoiminen;
- d) oikeus nostaa kanteita.

13 artikla

Arviointi ja seuranta

Pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin on tarkasteltava tämän lisäpöytäkirjan tehokkuutta viisi vuotta sen voimaantulon jälkeen ja sen jälkeen joka viides vuosi edellyttäen, että osapuolet ovat toimittaneet uudelleentarkastelua edellyttäviä tietoja. Uudelleentarkastelu on suoritettava pöytäkirjan 35 artiklassa tarkoitettujen tarkistus- ja seurantamenettelyjen puitteissa, elleivät tämän lisäpöytäkirjan osapuolet muuta päätä. Ensimmäiseen uudelleentarkasteluun sisältyy 10 ja 12 artiklan tehokkuuden uudelleentarkastelu.

*14 artikla***Pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi**

1. Yleissopimuksen 32 artiklan 2 kappaleen mukaisesti pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssi toimii tämän lisäpöytäkirjan osapuolten kokouksena.
2. Pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin on tarkasteltava säännöllisesti tämän lisäpöytäkirjan täytäntöönpanoa ja tehtävä valtuuksiensa rajoissa päätöksiä sen tehokkaan täytäntöönpanon edistämiseksi. Sen on suoritettava sille tässä lisäpöytäkirjassa ja soveltuvin osin pöytäkirjan 29 artiklan 4 kappaleen a ja f alakohdassa määrätyt tehtävät.

*15 artikla***Sihteeristö**

Tämän lisäpöytäkirjan sihteeristönä toimii yleissopimuksen 24 artiklalla perustettu sihteeristö.

*16 artikla***Yleissopimuksen ja pöytäkirjan suhde**

1. Tällä lisäpöytäkirjalla täydennetään pöytäkirjaa, mutta ei muuteta sitä.
2. Tämä lisäpöytäkirja ei vaikuta osapuoltensa oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jotka perustuvat yleissopimukseen ja pöytäkirjaan.
3. Ellei tässä lisäpöytäkirjassa toisin määrätä, yleissopimuksen ja pöytäkirjan määräykset koskevat soveltuvin osin myös tätä lisäpöytäkirjaa.
4. Tämä lisäpöytäkirja ei vaikuta osapuolen kansainvälisen oikeuden mukaisiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 kappaleen soveltamista.

*17 artikla***Allekirjoittaminen**

Tämä lisäpöytäkirja on avoinna allekirjoittamista varten Yhdistyneiden kansakuntien päämajassa New Yorkissa 7 päivästä maaliskuuta 2011 6 päivään maaliskuuta 2012.

*18 artikla***Voimaantulo**

1. Tämä lisäpöytäkirja tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona neljäskymmenes pöytäkirjan osapuoliin kuuluvan valtion tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu.

2. Sellaisen valtion tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön osalta, joka ratifioi tai hyväksyy tämän lisäpöytäkirjan tai liittyy siihen sen jälkeen, kun 1 kappaleessa tarkoitettu neljäskymmenes liittymisasiakirja on talletettu, tämä lisäpöytäkirja tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona asianomainen valtio tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestö on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa tai sinä päivänä, jona pöytäkirja tulee asianomaisen valtion tai taloudellisen yhdentymisen järjestön osalta voimaan, mikäli tämä tapahtuu myöhemmin.

3. Edellä 1 ja 2 kappaleen soveltamiseksi taloudellisen yhdentymisen järjestön tallettamaa asiakirjaa ei oteta huomioon tämän järjestön jäsenvaltioiden tallettamien asiakirjojen lisäksi.

*19 artikla***Varaumat**

Tähän lisäpöytäkirjaan ei saa tehdä varaumia.

*20 artikla***Irtisanoutuminen**

1. Osapuoli voi irtisanoutua tästä lisäpöytäkirjasta milloin tahansa kahden vuoden kuluttua siitä päivästä, jona lisäpöytäkirja on tullut kyseisen osapuolen osalta voimaan, ilmoittamalla siitä kirjallisesti tallettajalle.
2. Edellä tarkoitettu irtisanoutuminen tulee voimaan vuoden kuluttua siitä päivästä, jona tallettaja on vastaanottanut irtisanoutumista koskevan ilmoituksen tai ilmoituksessa mainittuna myöhempänä ajankohtana.
3. Osapuolen, joka irtisanoutuu pöytäkirjasta sen 39 artiklan mukaisesti, katsotaan irtisanoutuneen myös tästä lisäpöytäkirjasta.

*21 artikla***Todistusvoimaiset tekstit**

Tämän lisäpöytäkirjan alkuperäiskappale, jonka arabian-, englannin-, espanjan-, kiinan-, ranskan- ja venäjänkieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerin huostaan.

TÄMÄN VAKUUDEKSI allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän lisäpöytäkirjan.

TEHTY Nagoyassa viidentenätoista päivänä lokakuuta vuonna kaksituhattakymmenen.